

Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi

Dergi Web sayfası: <http://dergipark.gov.tr/ader>

ISSN 2651 – 5067

KPSS TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETMENLİĞİ ALAN BİLGİSİ SORULARININ TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI VE ÖZEL ALAN YETERLİKLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF KPSS TURKISH LANGUAGE AND LITERATURE TEACHER'S FIELD KNOWLEDGE QUESTIONS IN TERMS OF TURKISH LANGUAGE AND LITERATURE TEACHER'S UNDERGRADUATE PROGRAM AND SPECIAL FIELD COMPETENCIES

İsmail ERBEK *

* Dr., Ali Güral Lisesi, iserbek@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-2017-4142

Ayşe Derya ESKİMEN *

* Doç. Dr., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler
Bölümü, aysederya.eskimen@dpu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9155-9971

Referans: Erbek, İ., Eskimen, A. D. (2021). Kpss Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Alan Bilgisi Sorularının Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Programı ve Özel Alan Yeterlikleri Açısından Değerlendirilmesi. *Avrasya Dil Eğitimi Ve Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 105-127.

Gönderilme Tarihi: 28.11.2021

Kabul Tarihi :25.12.2021

Özet: Çalışmada amaç, KPSS Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Programı Alan Bilgisi sorularının 2011 yılında kabul edilen, Millî Eğitim Bakanlığının hazırlamış olduğu Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni özel alan yeterliklerini ve Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Programı derslerini ne ölçüde karşılayabildiğini tespit etmektir. Çalışma dokümanını, 2017 yılı KPSS Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Alan Bilgisi Testi soruları, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Lisans Programı dersleri ile Türk dili ve edebiyatı öğretmeni özel alan yeterlikleri oluşturmaktadır.

Bu doğrultuda 2017 yılı KPSS Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Alan Bilgisi Testi soruları, Türk dili ve edebiyatı öğretmeni özel alan yeterlikleri ile bölüm dersleri ve ders içerikleri, doküman analizi yoluyla incelenmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgular göstermektedir ki KPSS Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Alan Bilgisi Testi soruları, Türk dili ve edebiyatı öğretmeni özel alan yeterliklerini “Tutum ve Değerler” yeterlik alanı dışında kapsar niteliktedir fakat lisans programı derslerinin tamamını kapsamamaktadır. Bu doğrultuda sınavın kapsam geçerliliğinin artması için soru sayısının artırılması bir öneri olarak sunulabilir. Eğitim fakültesi çıkışlı adayların puan ortalamalarının fen edebiyat fakültesi çıkışlı adaylardan daha yüksek olması, çalışmadan elde edilen bir diğer bulgudur. Bu sonuç eğitim fakültelerinin, KPSS Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Alan Bilgisi Testi’yle daha fazla örtüşen bir eğitim programı uyguladıklarına yönelik bir gösterge olarak kabul edilebilir.

Anahtar Kelimeler: KPSS Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Programı Alan Bilgisi soruları, Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni özel alan yeterlikleri, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Programı dersleri

Abstract: The aim of the study is to determine to what extent the KPSS (Public Personnel Selection Exam) Turkish Language and Literature Teaching Special Field Knowledge Test questions can meet the Turkish Language and Literature teacher special field competencies and Turkish Language and Literature Teaching Program courses accepted in 2011 and prepared by the Ministry of National Education. The study document consists of 2017 KPSS Turkish Language and Literature Teaching Content Knowledge Test questions, Turkish Language and Literature Teaching undergraduate program courses, course contents and Turkish Language and Literature teaching special field proficiency, sub-competence and performance indicators. In this direction, 2017 KPSS Turkish Language and Literature Teaching Content Knowledge Test questions, Turkish Language and Literature teacher special field competencies, courses and course contents were examined through document analysis. The findings obtained from the study show that the questions in the exam cover the other competency areas apart from the special field competencies, attitudes and values, but they do not cover all of the undergraduate program courses. To this end, it can be suggested as a suggestion to increase the number of questions in order to increase the content validity of the exam. Another finding obtained from the study is that the mean score of the candidates from the faculty of education is higher than the candidates from the faculty of science and literature. This result can be accepted as an indication that faculties of education apply an education program that more closely matches the KPSS Turkish Language and Literature Teaching Content Knowledge Test.

Keywords: KPSS Turkish Language and Literature Teaching Program Field Knowledge questions, Turkish Language and Literature teacher special field qualifications, Turkish Language and Literature Teaching Program courses

1. Giriş

Çağdaş bir eğitime, doğru öğretim programlarıyla, nitelikli ders kitaplarıyla, eğitim-öğretim sürecinin doğru ve etkili kurgulanmasıyla ve bunların uygulayıcıları olan öğretmenlerin niteliklerinin artırılmasıyla ulaşılabilir. 18. yüzyıl filozoflarından Immanuel Kant (2009), bir insanın ödev olarak üstlenebileceği ve kendisini adayabileceği en büyük ve en güç sorunun eğitim meselesi (s. 38) olduğunu ifade eder. Dolayısıyla eğitimin en önemli parçası olan öğretmenlerin alanlarında yeterli ve mesleğin gerektirdiği donanıma sahip olmaları nitelikli bir eğitimi mümkün kılacaktır. Öğretmenin “yetiştirilmiş ve dönüşmüş birey”in üretilmesinde, bu birey aracılığı ile toplumun gelişerek şekillenmesinde ve geleceğin oluşturulmasında önemli sorumlulukları vardır. Atatürk’ün istediği bugünün çocuklarını yetiştirme ve onları ülkeye, millete yararlı üyeler yapma görevini üstlenen öğretmenler bir ülkede yeni nesillerin ve ülkenin ihtiyacı olan insan gücünün yetişmesinden sorumludur (Küçükahmet, 2006: 151). İyi bir öğretmenden mesleki ve kişisel özellikler bakımından öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği donanıma sahip olması beklenmektedir. “Mesleki özellikler, genel kültür, alan bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgisi; kişisel özellikler ise mesleğe yatkınlık ile öğrencilere model olma niteliklerini içerir” (Kavcar, 2002). Öğretmen yetiştirme, Erken Cumhuriyet Dönemi’nden itibaren hükümetlerin önem verdiği konuların başında yer almıştır. Buna yönelik ilk girişimler okulların isimlendirilmesine ilişkindir. Örneğin, “Darülmüallimin okullarının adı önce Muallim Mektebi, daha sonra da Öğretmen Okulu olarak değiştirilmiştir. İlk öğretmen okulları ile birlikte Köy Enstitüleri, ilkokullar için öğretmen yetiştirmeye başlamıştır. Ortaöğretim kurumlarının ihtiyaç duyduğu öğretmenleri yetiştirmek amacıyla 1926’den itibaren adları daha sonra Eğitim Enstitüsü olarak değiştirilecek olan Muallim Mektepleri açılmıştır” (Akdemir, 2013). Cumhuriyet Dönemi’nde branş öğretmenleri Eğitim Enstitüleri, Yüksek Öğretmen Okulları ve Üniversiteler tarafından yetiştirilmiştir. Üniversiteler, ortaöğretim okullarına branş öğretmeni yetiştiren en önemli kurumlar olarak öne çıkmaktadır. Cumhuriyetin ilk yıllarında İstanbul Üniversitesi Edebiyat ve Fen Fakülteleri, 1936’den itibaren de Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi ile 1943’ten itibaren Fen Fakültesi branş öğretmeni yetiştirmede rol üstlenmişlerdir. 1955’ten sonra üniversitelerin edebiyat, fen ve fen-edebiyat fakülteleri de branş öğretmeni yetiştirmeye başlamışlardır. Ardından öğretmenlik sertifikası programları açılmıştır (Kavcar, 2002). Sonrasında Açıköğretim Fakültesi ve üniversitelerin ikinci öğretim programları da devreye girmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2006 yılında Genel Öğretmen Yeterlikleri kabul edilmiş, ardından 2011 yılında Öğretmenlik Özel Alan Yeterlikleri yürürlüğe konulmuştur.

2012-2013 eğitim-öğretim yılından itibaren eğitim fakültelerinin ikinci öğretim programlarına, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesinin Okul Öncesi ve İngilizce Öğretmenliği programlarına ve eğitim fakültelerinin ortaöğretime yönelik bölümlerine öğrenci alımı sona erdirilmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği programlarının bazılarına öğrenci alımı da durdurulmuştur. Bu tarihten önce Başkent Üniversitesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ve Yeditepe Üniversitesi’nin Türk Dili ve Edebiyatı

Öğretmenliği Programlarında lisans eğitimi verilmekteydi. 2014-2015 öğretim yılından itibaren alan öğretmenliği bölümlerinin öğrenim süresi de 5 yıldan 4 yıla düşürülmüştür.

2013 yılından itibaren öğretmen adaylarına MEB, ÖSYM ve Devlet Personel Başkanlığı arasında imzalanan protokol gereği Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi uygulanmaya başlanmıştır. Bu sınav, her bir öğretmenlik alanı için “Alan Bilgisi ve Alan Eğitimi Testi” olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Böylece öğretmen adaylarının dört yıl boyunca eğitimini aldıkları alana dair bilgileri sınanmaktadır (Özkan ve Bağçeci, 2015: 1235).

2017 yılında Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün hazırladığı “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri” raporu, öğretmenlik mesleğinin hayati önemini bir kez daha vurgulamaktadır. Bu raporda, öğretmen yeterlilikleri üç ana başlıkta belirlenmiştir:

- a) Mesleki Bilgi (Alan Bilgisi, Alan Eğitimi Bilgisi, Mevzuat Bilgisi)
- b) Mesleki Beceri (Eğitim Öğretimi Planlama, Öğrenme Ortamları Oluşturma, Öğretmen ve Öğrenme Sürecini Yönetme, Ölçme ve Değerlendirme)
- c) Tutum ve Değerler (Millî, Manevî ve Evrensel Değerler, Öğrenciye Yaklaşım, İletişim ve İşbirliği, Kişisel ve Mesleki Gelişim) (MEB, 2017: 8).

Raporda, öğretmenin sınıfta olumlu bir öğretim iklimi oluşturmasının, farklı öğrenme ihtiyaçları olan öğrencileri dikkate almasının, öğrencileri geliştirici uygulamalar yapmasının önemi dile getirilmekte, iletişim becerisinin yüksek olmasının önemine işaret edilmekte ama öncelikle alanına ilişkin derin bir entelektüel bilgiye ve mesleki beceriye sahip olmasının hayatiyeti vurgulanmaktadır. Zira öğretmen, insan hayatının sorumluluğunu taşıyabilecek yüksek niteliklere sahip olmalıdır (MEB, 2017).

Açıkça görülmektedir ki, öğretmen yetiştirmeye ilişkin girişimler yıllara göre değişen bir tutum sergilemiştir. Örneğin 15 Ağustos 2021 tarihinde yapılan KPSS Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği alan sınavında öğretmen adaylarına Alan Eğitimi bölümünde 15 soru, Alan Bilgisi bölümünde ise 60 soru yöneltilmiştir (KPSS, TDEÖABT, 2021).

Çalışmada 2017 yılında gerçekleştirilen KPSS Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Özel Alan Bilgisi Testi'nin lisans dersleriyle Türk dili ve edebiyatı öğretmeni özel alan yeterliklerini kapsama durumu incelenmiştir. Buna yönelik olarak aşağıda Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Programı, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri ve KPSS Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Alan Bilgisi Testi başlıklarına yer verilmiştir.

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Programı

Ana dil Türkçenin ve Türkçe ile yaratılan eserlerin genç kuşaklara öğretilmesi, öğrenilenlerin davranışa dönüşmesi; kaliteli bir Türk dili ve edebiyatı eğitimi ile mümkün olabilir (Çetin, 2019). Bu öneme binaen ortaöğretim kurumlarında Türk Dili ve Edebiyatı derslerine Cumhuriyet'in başından itibaren büyük önem verilmiş, Türk dili ve edebiyatı öğretmeni yetiştirmek amacıyla üniversitelerde Türk Dili ve Edebiyatı

Öğretmenliği ile Türk Dili ve Edebiyatı lisans programları faaliyetlerini sürdürmüştür. 1989-1990 yılında, iki yıllık Eğitim Enstitüleri ve Eğitim Yüksek Okulları 4 yıla çıkartılmış, böylelikle öğretmen yetiştiren bütün yükseköğretim kurumlarının öğretim süresi en az dört yıllık lisans düzeyine çıkarılmış, eğitim fakültelerindeki öğretmen yetiştirme programlarının yanı sıra üniversitelerin fen-edebiyat fakülteleri Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Bölümünde fizik, kimya, biyoloji ve matematik öğretmenliği programlarıyla Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümünde tarih, coğrafya, felsefe grubu ile Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programları faaliyete geçmiştir (akt. Eskimen, 2018). Bugün, Marmara Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Dicle Üniversitesi ve Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği programları lisans düzeyinde eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalında okutulan dersler, Türk Dili, Eski Türk Edebiyatı, Türk Halk Edebiyatı ve Yeni Türk Edebiyatı olmak üzere dört ana bölüme ayrılmaktadır. Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği lisans programlarında okutulan dersler ise şöyledir:

Tablo 1. Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği lisans programlarında okutulan dersler

DERSİN ADI	Sınıf: I		Sınıf: II		Sınıf: III		Sınıf: IV	
	1. YY	2. YY	3. YY	4. YY	5. YY	6. YY	7. YY	8. YY
Türkçe Kompozisyon I-II-III-IV-V-VI	2	2	2	2	2	2	-	-
Osmanlıca I-II-III-IV	4	4	4	4	-	-	-	-
Türk Dil Bilgisi I-II-III-IV-V-VI	3	3	3	3	3	3	-	-
Yeni Türk Edeb. I-II-III-IV-V-VI-VII-VIII	3	3	3	3	3	3	3	3
Eski Türk Edeb. I-II-III-IV-V-VI-VII-VIII	3	3	3	3	3	3	3	3
Edebiyat Bilgi ve Teori. I-II-III-IV-V-VI	3	3	3	3	3	3	-	-
Türk Halk Edebiyatı I-II-III-IV	-	-	2	2	2	2	-	-
Batı Edebiyatı I-II-III-IV	-	-	-	-	2	2	2	2
Diksiyon I-II	-	-	2	2	-	-	-	-
Türk Lehçeleri I-II	-	-	-	-	3	3	-	-
Eski Türk Dili I-II	-	-	-	-	-	-	3	3
Türk Medeniyeti Tarihi I-II	-	-	-	-	-	-	2	2
Tiyatro Bilgileri I-II	-	-	-	-	-	-	2	2
Eğitime Giriş	3	-	-	-	-	-	-	-
Eğitim Sosyolojisi	-	3	-	-	-	-	-	-

Eğitim Psikolojisi	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Eğitim Programları ve Öğretim Yöntemleri	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme	-	-	-	-	3	-	-	-	-
Eğitim Teknolojisi	-	-	-	-	-	3	-	-	-
Rehberlik	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Türk Dili ve Edeb. Öğr. Yön.	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Eğitim Yönetimi	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Türk Dili ve Edeb. Öğ. Uyg.	-	-	-	-	-	-	-	-	1 ay
Yabancı Dil I-II-III-IV-V-VI-VII-VIII	6	6	4	4	4	4	2	2	
Atatürk İlk. ve İnkılap Tarihi I-VI	1	1	1	1	1	1	1	1	
Türk Dili I-II-III-IV-V-VI-VII-VIII	1	1	1	1	1	1	1	1	
Beden Eğit. ve Güzel San. Dal. Biri I-VIII	1	1	1	1	1	1	1	1	
TOPLAM	29	29	31	31	30	30	25	22	

Kaynak: YÖK, 2007:165.

Programda Meslek Bilgisi derslerinin dersler içerisindeki oranı %32, Genel Kültür dersleri %17, Alan Bilgisi dersleri %51'dir (YÖK).

2018 yılında yeni öğretmen yetiştirme lisans programları başlığıyla güncelleme yapılmış "ülkemizdeki mevcut öğretmenlik programlarının önemli bir kısmında öğretmenlik bilgisi, alan bilgisi ve pedagoji bilgisi olarak kurgulanmış olup programlarda alanın öğretimine ilişkin konular yeterince yer almadığı belirtilerek; pedagojik alan bilgisi, konu alanının nasıl öğretileceğine ilişkin bilgi türünü kapsamakta olup bir konuyu başkaları için daha anlaşılır şekilde sunma ve formüle etme becerisidir denilmiştir. Program güncellemesiyle beraber pedagojik alan bilgisi yüksek nitelikli öğretmen adaylarının yetiştirilmesine önem verildiği" (https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/AA_Sunus_%20Onsoz_Uygulama_Yonergesi.pdf) ifade edilmiştir.

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri

Öğretmen yeterlilikleri; öğretmenlerin bilgi, beceri, tutum, değer, davranış gibi yönlerden sahip olmaları öngörülen özellikler ya da nitelikler bütünüdür. Öğretmen yeterlikleri, konu alanı bilgisi, meslek bilgisi, genel kültür olmak üzere üç başlıkta toplanmaktadır. Batı'da öğretmen yeterlikleri konusunda çalışmalar mevcuttur. Mesela Avrupa Konseyi ve Avrupa Komisyonu öğretmen yeterlikleri için bazı ana kriterler belirlemiştir. Bunlar; başkalarıyla birlikte çalışma, bilgi ve teknolojiyle çalışma, toplumla ve toplum içinde çalışma'dır. Ayrıca Avrupa Birliği, öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmesini ve mesleki gelişimini çok

önemsemektedir. 1990'lı yıllarda Yükseköğretim Kurulunun projesi doğrultusunda eğitim fakültelerinde yeniden yapılandırma çalışmaları sırasında bu konu ele alınmıştır (Şişman, 2009). Türkiye'de de öğretmenlerin standardizasyonu için çalışmalar yapılmıştır/yapılmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı öğretmen adayları için bazı yeterlilikler ortaya koymuştur. Öğretmen adaylarının kendini sürekli yenileyen, geliştiren ve üst düzey öğretmenlik becerilerine sahip bireyler olarak yetişmeleri çok önemli görülmektedir. Bu doğrultuda, öğretmenlik mesleği genel yeterliklerinin belirlenmesi çalışması, 2002 yılında uygulamaya konulan ve AB tarafından desteklenen Temel Eğitime Destek Projesi (TEDP) kapsamında başlatılmıştır. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2006 yılında "Genel Öğretmen Yeterlikleri" kabul edilmiş, ardından 2011'de "Öğretmenlik Özel Alan Yeterlikleri" de uygulanmak üzere alınan geri bildirimler doğrultusunda güncellenip geliştirilmek üzere yürürlüğe konulmuştur. "Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri; kişisel ve mesleki değerler, mesleki gelişim, öğrenciyi tanıma, öğrenme ve öğretme süreci, öğrenmeyi, gelişimi izleme ve değerlendirme, okul-aile ve toplum ilişkileri; program ve içerik bilgisi olmak üzere 6 yeterlik alanı ve bu başlıklar altında 31 alt yeterlik ile 233 performans göstergesinden oluşmaktadır" (MEB 2006: 9). Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri ise 4 yeterlik alanı; 24 alt yeterlik ve 192 performans göstergesinden oluşmaktadır (akt. Eskimen, 2018: 805).

Aşağıda, Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni yeterlik alan ve alt yeterliklere ilişkin bilgiler tablolaraştırılarak sunulmuştur.

Tablo 2. Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri

Yeterlik Alanı	A. EDEBİYAT ALAN BİLGİSİ
Kapsam	Bu yeterlik alanı, edebiyata ilişkin kavramları, akımları, kuramları ve ürünleri inceleyebilmeyi, Türk edebiyatının dönemlerini ve ürünlerini inceleyebilmeyi, metinleri kavramlar, akımlar, sanatlar ve kuramlar çerçevesinde çözümleyebilmeyi kapsar.
Yeterlikler	A1. Edebiyata ilişkin kavramları, akımları, kuramları ve metinleri inceleyebilme A.2. Türk edebiyatının dönemlerini ve metinlerini inceleyebilme A3. Metinleri kavramlar, akımlar, sanatlar ve kuramlar çerçevesinde çözümleyebilme
Yeterlik Alanı	B. DİL VE ANLATIM YETERLİK ALANI
Kapsam	Bu yeterlik alanı, dilleri yapı ve köken bakımından inceleyebilmeyi, dildeki kavramları ve dilin sosyo-kültürel işlevlerini inceleyebilmeyi, dilin bileşenlerini çözümleyebilmeyi, metinleri yapı, plan ve dil bileşenleri bakımından çözümleyebilmeyi kapsar.
Yeterlikler	B.1. Dilleri yapı ve köken bakımından inceleyebilme B.2. Dildeki kavramları ve dilin sosyo-kültürel işlevlerini inceleyebilme B.3. Dilin bileşenlerini çözümleyebilme B.4. Metinleri yapı, plan, dil ve anlatım bakımından çözümleyebilme
Yeterlik Alanı	C. TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI ALAN EĞİTİMİ BİLGİSİ
Kapsam	Bu yeterlik alanı, öğretim sürecini amaca uygun planlayabilmeyi, dil ve edebiyat öğretimine ilişkin çeşitli materyal ve kaynaklardan yararlanabilmeyi, öğrenme ortamları düzenleyebilmeyi, öğrencilerin

dinleme, okuma, konuşma, yazma, eleştirel ve yaratıcı düşünme, karar verme ve problem çözme, iletişim becerisini geliştirebilmeyi, öğrencilerin sanat eserlerinden zevk almalarını sağlayabilmeyi, öğretim sürecini izleyebilme ve değerlendirebilmeyi, meslekî yeterliğini belirleyebilmeyi kapsar.

Yeterlikler	C.1. Öğretim sürecini amaca uygun planlayabilme C.2. Dil ve edebiyat öğretimine ilişkin çeşitli materyal ve kaynaklardan yararlanabilme C.3. Öğrenme ortamları düzenleyebilme C.4. Öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirebilme C.5. Öğrencilerin okuma becerilerini geliştirebilme C.6. Öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirebilme C.7. Öğrencilerin yazma becerilerini geliştirebilme C.8. Öğrencilerin eleştirel ve yaratıcı düşünme, karar verme ve problem çözme becerilerini geliştirebilme C.9. İletişim becerisini geliştirebilme C.10. Öğrencilerin sanat eserlerinden zevk almalarını sağlayabilme C.11. Öğretim sürecini izleyebilme ve değerlendirebilme
Yeterlik Alanı	D. TUTUM ve DEĞERLER
Kapsam	Bu yeterlik alanı, Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanımında öncülük edebilmeyi, okuma kültürü oluşturabilme ve geliştirebilmeyi, dil ve edebiyat alanındaki gelişmeleri izleyebilmeyi, okul ve kurumlar arasında iş birliği sağlayabilmeyi, ulusal ve evrensel değerlerin korunmasına ve estetik anlayışın geliştirilmesine duyarlı olabilmeyi, Atatürkçü düşünce çerçevesinde dil bilincini geliştirebilmeyi kapsar
Yeterlikler	D.1. Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanımında öncülük edebilme D.2. Okuma kültürü oluşturabilme ve geliştirebilme D.3. Dil ve edebiyat alanındaki gelişmeleri izleyebilme D.4. Okul ve kurumlar arasında iş birliği sağlayabilme D5. Ulusal ve evrensel değerlerin korunmasına ve estetik anlayışın geliştirilmesine duyarlı olabilme D6. Atatürkçü düşünce çerçevesinde dil bilincini geliştirebilme

Kaynak: ÖYEGM, 2013.

Çalışmada KPSS Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Alan Bilgisi Testi¹ TDEÖABT de yer alan soruların 2011 yılında kabul edilen Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri'ni kapsamaması durumuna yer verilmiştir. Çalışma, Türk dili ve edebiyatı öğretmeni özel alan yeterliklerinin uygulamadaki geçerliliğini göstermesi bakımından da önem arz etmektedir.

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Alan Bilgisi Testi (TDEÖABT)

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümü, ülke genelinde 8 üniversitede lisans düzeyinde eğitim vermektedir. Eğitim programında öğretmenlik meslek bilgisinin yanı sıra dil ve edebiyat bilgilerini içeren alan bilgisi de yer almaktadır. KPSS Türk Dili ve Öğretmenliği Alan Bilgisi Testi (TDEÖABT) ile Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin Millî Eğitim Bakanlığına atanmalarında göz önüne alınacak alan bilgileri ölçülmektedir.

¹ Buradan itibaren TDEÖABT olarak yazılacaktır.

Sınavda 60 Alan Bilgisi, 15 Alan Eğitimi olmak üzere 75 soru sorulmaktadır. Sınav için 120 dakika cevaplama süresi verilmektedir. Çalışmamızda baz aldığımız 2017 sınavında ise 50 soru sorulmuş ve adaylara 75 dakika süre verilmiştir.

Öğretmen adaylarının alan bilgilerinin ölçülmesi amacıyla yapılan 2017 KPSS ÖABT 16 ayrı alanda yapılmıştır. Sınavdaki 50 sorunun 40'ı (%80) adayların doğrudan kendi alanlarındaki alan bilgilerini, 10'u (%20) ise alan eğitimi bilgilerini ölçmeyi hedeflemektedir. Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Alan Bilgisi Testi'nde yer alan soruların konu dağılımına göre sıralaması Eski Türk Dili ve Yeni Türk Dili, Yeni Türk Edebiyatı, Eski Türk Edebiyatı ve Türk Halk Edebiyatı şeklindedir. Alan testindeki 10 soru ise alan eğitimi üzerinedir. Sınava 308.115 aday girmiş, bu adaylar içerisinde en yüksek katılım %14,33 ile Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği alanında gerçekleşmiştir (ÖSYM, 2018).

Türk dili ve edebiyatı öğretmen adaylarının lisans eğitiminin ardından girdikleri KPSS TDEÖABT'deki başarıları, soruların mezun oldukları lisans programı dersleriyle paralel olmasıyla orantılıdır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Alanyazında, KPSS Alan Bilgisi Testinin Türkçe Öğretmenliği Programı ve Özel Alan Yeterlikleri Kapsamında İncelenmesi'ne (Özkan ve Bağçeci, 2015) yönelik bir çalışma yer almaktadır. Alan yazında Türkçe /Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Lisans Programının Türkçe/ Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri Açısından İncelenmesi'ne yönelik çalışmalara da (Karadoğan, 2014; Eskimen, 2018) yer verilmiştir. Bu çalışma, KPSS TDEÖABT sorularını Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Programı ve Türk dili ve edebiyatı öğretmeni özel alan yeterlikleriyle karşılaştıran ilk çalışmadır. Bu bakımdan çalışma sonuçlarının alan yazında başka çalışmalar için yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırma, belge incelemeye dayalı olarak betimleme kullanıldığı için, nitel veri analizi tekniklerinden yararlanılarak gerçekleştirilen betimsel bir çalışmadır. Verilerin toplanmasında doküman incelemesi yapılmıştır. "Doküman incelemesi; araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar" (Yıldırım ve Şimşek, 2008, 187). Çalışma dokümanını, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği lisans programı dersleri, ders içerikleri ile 2017 yılı KPSS TDEÖABT sınav kitapçığı oluşturmaktadır. Çalışmada 2017 KPSS sınavının baz alınmasının sebebi, sonraki yıllardaki sınav sorularının sadece %10'luk bir bölümünün ÖSYM'nin sınav arşivinde yer almasıdır. Çalışmada KPSS TDEÖABT sınav sorularının Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği lisans programı derslerini, Türk dili ve edebiyatı öğretmeni özel alan yeterliklerini kapsayıp kapsamadığına yönelik uzman görüşü alınmıştır. Bilgin'in (2000) "Kodlayıcının güvenilirliği farklı kodlayıcıların aynı metni aynı şekilde kodlamalarını gerektirir." ifadesinden hareketle gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

Problem Cümlesi

“KPSS TDEÖABT ile üniversitelerin Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği lisans programlarında okutulan derslerin uyum durumu nasıldır?” sorusu temel problemimizdir. Ayrıca “KPSS TDEÖABT soruları Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Özel Alan Yeterlikleri’ne uyumlu mudur?” sorusuna da cevap aranacaktır.

Varsayımlar

Üniversitelerin Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği lisans programlarının müfredatları ile KPSS TDEÖABT sorularının internet sayfalarında güncel ve doğru bir şekilde mevcut olduğu varsayılmıştır.

Bulgular

Tablo 3. KPSS TDEÖABT Sorularının İçeriği ve Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Programı Kapsam Alanı

Soru	Konu	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Programı Kapsam Alanı
1	Eski Türkçe yazılmış metindeki altı çizili kelimelerin türleri	Türk Dili
2	Eski Türkçe yazılmış metindeki altı çizili kelimelerin çekim ekleri	Türk Dili
3	Eski Türkçe yazılmış metindeki ses bilgisi, ekler ve kelime türleri	Türk Dili
4	Dede Korkut Kitabından alınan metindeki ekler ve sözcüklerin yapısı	Türk Dili
5	Eski Anadolu Türkçesine ait bir eserin ne olduğu	Türk Dili
6	Oğuz Grubu yazı dilleri	Türk Dili
7	Atabetü'l Hakayık'tan alınan metindeki ekler	Türk Dili
8	Geçiş dönemine ait bir metindeki kelime türü ve ekler	Türk Dili
9	Oğuz Türkçesine ait olmayan ekler	Türk Dili
10	Ses bilgisi, sözcüklerin boğumlama noktası	Türk Dili
11	Köken bakımından farklı şahıs eki	Türk Dili
12	Dil aileleri, dil teorisi	Türk Dili
13	Türkçenin tarihi gelişimi, ses olayı	Türk Dili
14	Halk bilim kuramı	Halk Bilim
15	Dini tasavvufi halk edebiyatı	Halk Edebiyatı
16	Halk edebiyatına ait metinde edebi sanat	Halk Edebiyatı
17	İlk bilmece örnekleri olan kitap-Codex Cumanicus	Halk edebiyatı
18	Türk kaynağından gelen masal kitapları	Halk Edebiyatı
19	Genç Osman Destanı-eser	Halk Edebiyatı
20	Geleneksel Türk tiyatrosu	Halk Edebiyatı
21	Aşık Garip hikayesi- Halk hikayesi	Halk Edebiyatı

22	Halk şairi	Halk Edebiyatı
23	Divan edebiyatından alınan metinde edebi sanat	Eski Türk Edebiyatı
24	Divan şiiri nazım şekli-kasidenin bölümü	Eski Türk Edebiyatı
25	Divan şiiri metninin günümüz Türkçesine çevirisi	Eski Türk Edebiyatı
26	Divan şiiri-edebi sanat, tekke şiiri, mazmun,	Eski Türk Edebiyatı
27	Divan şiiri, beyitte kelime anlamı (mil çekme)	Eski Türk Edebiyatı
28	Divan şiiri mazmun	Eski Türk Edebiyatı
29	Divan şiiri, aruz vezni	Eski Türk Edebiyatı
30	Divan şiiri, eser adı	Eski Türk Edebiyatı
31	Divan şiiri, üslup	Eski Türk Edebiyatı
32	Sone, Batı edebiyatı nazım şekilleri	Yeni Türk Edebiyatı
33	Abdülhak Hamid Tarhan'ın eserleri	Yeni Türk Edebiyatı
34	Servet-i Fünun şiiri	Yeni Türk Edebiyatı
35	Öykü türü, içerik, özellik, anlatım teknikleri	Yeni Türk Edebiyatı
36	İmge	Yeni Türk Edebiyatı
37	İkinci Yeni şairi-bilgi	Yeni Türk Edebiyatı
38	Cumhuriyet tiyatrosu-bilgi, yazar	Yeni Türk Edebiyatı
39	Cumhuriyet Dönemi roman yazarı, Servet-i Fünun Dönemi eseri	Yeni Türk Edebiyatı
40	Edebi akımlar, Batı akımları	Yeni Türk Edebiyatı
41	Metin yazma aşamaları	Türk Dili ve Edebiyatı Alan Eğitimi Bilgisi
42	TDE ders öğretim yöntemi	Türk Dili ve Edebiyatı Alan Eğitimi Bilgisi
43	Sagu ile Akif paşanın şiir metninin karşılaştırılması	Türk Dili ve Edebiyatı Alan Eğitimi Bilgisi
44	Ahmet Haşim'in "tahattur" şiirinin derste nasıl kullanılabileceği	Türk Dili ve Edebiyatı Alan Eğitimi Bilgisi
45	"Kırkinci Oda" şiirinin derste nasıl kullanılabileceği	Türk Dili ve Edebiyatı Alan Eğitimi Bilgisi
46	Divan şiiri metninin derste nasıl kullanılabileceği	Türk Dili ve Edebiyatı Alan Eğitimi Bilgisi
47	Kısa hikâye örneğinde hangi tekniğin kullanıldığı	Türk Dili ve Edebiyatı Alan Eğitimi Bilgisi
48	Verilen iki örnek metnin karşılaştırılmasındaki amacı belirleme	Türk Dili ve Edebiyatı Alan Eğitimi Bilgisi
49	Sınav soru örneğinin verilmesi ve geçerlilik-güvenilirliğinin belirlenmesi	Türk Dili ve Edebiyatı Alan Eğitimi Bilgisi
50	Öğrenciye verilen bir ödev örneği, bu örnekte hangi zekâya hitap edildiği	Türk Dili ve Edebiyatı Alan Eğitimi Bilgisi

1.TDEÖABT Sorularının Alan Derslerine Göre Sınıflandırılması Sonucu Elde Edilen Bulgular

TDEÖABT soruları, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği alan dersleri kapsamında incelenmiştir. Bulgular Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. TDEÖABT Sorularının Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Alan Derslerine Göre Dağılımı

	Soru Sayısı	Yüzde(%)
Türk Halk Edebiyatı	9	18
Eski Türk Edebiyatı	9	18
Yeni Türk Edebiyatı	9	18
Eski ve Yeni Türk Dili	13	26
Türk Dili ve Edebiyatı Alan Eğitimi Bilgisi	10	20
Toplam	50	100

Tabloda görüldüğü üzere sınavda en çok Türk Dili alanından (on üç) soru sorulmuştur, bu alanı on soru ile Türk Dili ve Edebiyatı Alan Eğitimi Bilgisi takip etmektedir. Türk Halk Edebiyatı, Eski Türk Edebiyatı ve Yeni Türk Edebiyatı alanlarından dokuz soruya yer verilmiştir. Diğer alanlarda da dokuz soru sorulmuştur.

2. TDEÖABT Sorularının Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Özel Alan Yeterliklerine Göre Eşleştirilmesinden Elde Edilen Bulgular

Bu bölümde TDEÖABT sorularının Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Özel Alan Yeterlikleri’ne uygunluğunun incelenmesinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bu amaçla öncelikle TDEÖABT’de yer alan sorular ölçmek istedikleri bilgi ve becerilere göre incelenmiş, daha sonra ise MEB tarafından belirlenen Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği özel alan yeterlikleri, alt yeterlikler ve performans göstergeleri (A, B, C, D) kapsamında tasnif edilmiştir.

Tablo 5. TDEÖABT Sorularının Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Özel Alan Yeterliklerine Göre Eşleştirilmesi

Soru No	Yeterlik Alanı	Alt Yeterlik	Performans Göstergeleri
1	B.Dil ve Anlatım Alan Bilgisi	B.3. Dilin bileşenlerini çözümleyebilme	B3.2. Biçim bilgisine ilişkin temel kavramları ve kuralları inceler.
2	B.Dil ve Anlatım Alan Bilgisi	B.3. Dilin bileşenlerini çözümleyebilme	B3.2. Biçim bilgisine ilişkin temel kavramları ve kuralları inceler.
3	B.Dil ve Anlatım Alan Bilgisi	B.3. Dilin bileşenlerini çözümleyebilme	B3.2. Biçim bilgisine ilişkin temel kavramları ve kuralları inceler.

4	B.Dil ve Anlatım Alan Bilgisi	B.3. Dilin bileşenlerini çözümleyebilme	B3.2. Biçim bilgisine ilişkin temel kavramları ve kuralları inceler. B3.1. Ses bilgisine ilişkin temel kavramları ve kuralları inceler
5	B.Dil ve Anlatım Alan Bilgisi	B.1. Dilleri yapı ve köken bakımından inceleyebilme	B1.3. Başlangıcından günümüze kadar Türk dilinin tarihî gelişimini yorumlar.
6	B.Dil ve Anlatım Alan Bilgisi	B.1. Dilleri yapı ve köken bakımından inceleyebilme	B1.3. Başlangıcından günümüze kadar Türk dilinin tarihî gelişimini yorumlar.
7	B.Dil ve Anlatım Alan Bilgisi	B.3. Dilin bileşenlerini çözümleyebilme	B3.2. Biçim bilgisine ilişkin temel kavramları ve kuralları inceler
8	B.Dil ve Anlatım Alan Bilgisi	B.3. Dilin bileşenlerini çözümleyebilme	B3.2. Biçim bilgisine ilişkin temel kavramları ve kuralları inceler
9	B.Dil ve Anlatım Alan Bilgisi	B.3. Dilin bileşenlerini çözümleyebilme	B3.2. Biçim bilgisine ilişkin temel kavramları ve kuralları inceler
10	B.Dil ve Anlatım Alan Bilgisi	B.3. Dilin bileşenlerini çözümleyebilme	B3.1. Ses bilgisine ilişkin temel kavramları ve kuralları inceler.
11	B.Dil ve Anlatım Alan Bilgisi	B.3. Dilin bileşenlerini çözümleyebilme	B3.2. Biçim bilgisine ilişkin temel kavramları ve kuralları inceler
12	B.Dil ve Anlatım Alan Bilgisi	B.1. Dilleri yapı ve köken bakımından inceleyebilme	B1.1. Yapı ve köken bakımından dünya dillerini, dil ailelerini listeler.
13	B.Dil ve Anlatım Alan Bilgisi	B.3. Dilin bileşenlerini çözümleyebilme	B3.1. Ses bilgisine ilişkin temel kavramları ve kuralları inceler.
14	A.Edebiyat Alan Bilgisi	A3. Metinleri kavramlar, akımlar, sanatlar ve kuramlar çerçevesinde çözümleyebilme	A3.8. Edebî ve öğretici metinleri, edebiyat akımlarına, kuramlarına ve anlatım türlerine göre yorumlar.
15	A.Edebiyat Alan Bilgisi	A.2. Türk edebiyatının dönemlerini ve metinlerini inceleyebilme	A2.6. İslamiyet Dönemi Türk Edebiyatı metinlerini ve özelliklerini belirtir.
16	A.Edebiyat Alan Bilgisi	A3. Metinleri kavramlar, akımlar, sanatlar ve kuramlar çerçevesinde çözümleyebilme	A3.2. Şiiri söz ve anlam sanatları yönünden inceler
17	A.Edebiyat Alan Bilgisi	A.2. Türk edebiyatının dönemlerini ve metinlerini inceleyebilme	A2.6. İslamiyet Dönemi Türk Edebiyatı metinlerini ve özelliklerini belirtir.
18	A.Edebiyat Alan Bilgisi	A.2. Türk edebiyatının dönemlerini ve metinlerini inceleyebilme	A2.6. İslamiyet Dönemi Türk Edebiyatı metinlerini ve özelliklerini belirtir.
19	A.Edebiyat Alan Bilgisi	A.2. Türk edebiyatının dönemlerini ve	A2.6. İslamiyet Dönemi Türk Edebiyatı metinlerini ve özelliklerini belirtir.

			metinlerini inceleyebilme	
20	A.Edebiyat Bilgisi	Alan	A.2. Türk edebiyatının dönemlerini ve metinlerini inceleyebilme	A2.6. İslamiyet Dönemi Türk Edebiyatı metinlerini ve özelliklerini belirtir
21	A.Edebiyat Bilgisi	Alan	A.2. Türk edebiyatının dönemlerini ve metinlerini inceleyebilme	A2.6. İslamiyet Dönemi Türk Edebiyatı metinlerini ve özelliklerini belirtir
22	A.Edebiyat Bilgisi	Alan	A3. Metinleri kavramlar, akımlar, sanatlar ve kuramlar çerçevesinde çözümleyebilme	A3.11. Metinlerin çözümlenmesinde sanatçı-eser-dönem ilişkisini kurar.
23	A.Edebiyat Bilgisi	Alan	A3. Metinleri kavramlar, akımlar, sanatlar ve kuramlar çerçevesinde çözümleyebilme	A3.2. Şiiri söz ve anlam sanatları yönünden inceler.
24	A.Edebiyat Bilgisi	Alan	A3. Metinleri kavramlar, akımlar, sanatlar ve kuramlar çerçevesinde çözümleyebilme	A3.1. Şiirin ölçüsünü, nazım birimini, nazım şeklini ve uyaklanışını inceler.
25	A.Edebiyat Bilgisi	Alan	A3. Metinleri kavramlar, akımlar, sanatlar ve kuramlar çerçevesinde çözümleyebilme	A3.3. Şiiri biçem açısından değerlendirir
26	A.Edebiyat Bilgisi	Alan	A3. Metinleri kavramlar, akımlar, sanatlar ve kuramlar çerçevesinde çözümleyebilme	A3.2. Şiiri söz ve anlam sanatları yönünden inceler. A3.12. Edebî metnin oluşmasında hâkim olan zihniyeti metinden hareketle belirleyerek bu zihniyetin özelliklerini ve tarihî akıştaki yerini değerlendirir
27	A.Edebiyat Bilgisi	Alan	A3. Metinleri kavramlar, akımlar, sanatlar ve kuramlar çerçevesinde çözümleyebilme	A3.3. Şiiri biçem açısından değerlendirir.
28	A.Edebiyat Bilgisi	Alan	A3. Metinleri kavramlar, akımlar, sanatlar ve kuramlar çerçevesinde çözümleyebilme	A3.3. Şiiri biçem açısından değerlendirir.
29	A.Edebiyat Bilgisi	Alan	A3. Metinleri kavramlar, akımlar, sanatlar ve kuramlar	A3.1. Şiirin ölçüsünü, nazım birimini, nazım şeklini ve uyaklanışını inceler.

		çerçevesinde çözümleyebilme	
30	A.Edebiyat Alan Bilgisi	A.2. Türk edebiyatının dönemlerini ve metinlerini inceleyebilme	A2.6. İslamiyet Dönemi Türk Edebiyatı metinlerini ve özelliklerini belirtir.
31	A.Edebiyat Alan Bilgisi	A3. Metinleri kavramlar, akımlar, sanatlar ve kuramlar çerçevesinde çözümleyebilme	A3.3. Şiiri biçem açısından değerlendirir.
32	A.Edebiyat Alan Bilgisi	A3. Metinleri kavramlar, akımlar, sanatlar ve kuramlar çerçevesinde çözümleyebilme	A3.1. Şiirin ölçüsünü, nazım birimini, nazım şekli ve uyaklanışını inceler.
33	A.Edebiyat Alan Bilgisi	A.2. Türk edebiyatının dönemlerini ve metinlerini inceleyebilme	A2.11. Tanzimat Dönemi Edebiyatı'nın oluşumunu ve bu dönemdeki edebiyat metinlerinin özelliklerini irdeleyerek bu dönemin Türk edebiyatı tarihi içindeki yerinin ve öneminin ayrımına varır
34	A.Edebiyat Alan Bilgisi	A.2. Türk edebiyatının dönemlerini ve metinlerini inceleyebilme	A2.12. Servet-i Fünun ve Fecr-i Âti Edebiyatı'nın oluşumunu ve bu dönemdeki edebiyat metinlerinin özelliklerini irdeleyerek bu dönemin Türk edebiyatı tarihi içindeki yerinin ve öneminin ayrımına varır
35	A.Edebiyat Alan Bilgisi	A.2. Türk edebiyatının dönemlerini ve metinlerini inceleyebilme	A2.15. Günümüz Türk edebiyatının metinlerini yorumlar.
36	A.Edebiyat Alan Bilgisi	A3. Metinleri kavramlar, akımlar, sanatlar ve kuramlar çerçevesinde çözümleyebilme	A3.3. Şiiri biçem açısından değerlendirir
37	A.Edebiyat Alan Bilgisi	A3. Metinleri kavramlar, akımlar, sanatlar ve kuramlar çerçevesinde çözümleyebilme	A3.11. Metinlerin çözümlemesinde sanatçı-eser- dönem ilişkisini kurar
38	A.Edebiyat Alan Bilgisi	A3. Metinleri kavramlar, akımlar, sanatlar ve kuramlar çerçevesinde çözümleyebilme	A3.11. Metinlerin çözümlemesinde sanatçı-eser- dönem ilişkisini kurar

39	A.Edebiyat Alan Bilgisi	A3. Metinleri kavramlar, akımlar, sanatlar ve kuramlar çerçevesinde çözümleyebilme	A3.11. Metinlerin çözümlemesinde sanatçı-eser-dönem ilişkisini kurar
40	A.Edebiyat Alan Bilgisi	A3. Metinleri kavramlar, akımlar, sanatlar ve kuramlar çerçevesinde çözümleyebilme	A3.10. Edebiyat akımlarının kavranması için Türk ve dünya edebiyatlarından örnek metinleri karşılaştırır.
41	C. Türk Dili ve Edebiyatı Alan Eğitimi Bilgisi	C7. Öğrencilerin Yazma Becerilerini Geliştirebilme	C7.7. Yazma Öncesinde, Sırasında Ve Sonrasında Yapılması Gerekenleri Belirtir.
42	C. Türk Dili ve Edebiyatı Alan Eğitimi Bilgisi	C7. Öğrencilerin Yazma Becerilerini Geliştirebilme	C7.4. Yazma çalışmalarında yazım kuralları, noktalama işaretleri, sayfa düzeni ve yazı güzelliği gibi yazılı anlatıma yönelik öğelerin kullanıldığı etkinlikler düzenle
43	C. Türk Dili ve Edebiyatı Alan Eğitimi Bilgisi	C5. Öğrencilerin okuma becerilerini geliştirebilme	C5.5. Öğrencilerin okuduklarını biçim ve içerik açısından neden-sonuç ilişkisi, gerçeklik, kurgu gibi çeşitli yönleriyle anlamalarını ve değerlendirmelerini sağlar.
44	C. Türk Dili ve Edebiyatı Alan Eğitimi Bilgisi	C5. Öğrencilerin okuma becerilerini geliştirebilme	C5.5. Öğrencilerin okuduklarını biçim ve içerik açısından neden-sonuç ilişkisi, gerçeklik, kurgu gibi çeşitli yönleriyle anlamalarını ve değerlendirmelerini sağlar.
45	C. Türk Dili ve Edebiyatı Alan Eğitimi Bilgisi	C5. Öğrencilerin okuma becerilerini geliştirebilme	C5.5. Öğrencilerin okuduklarını biçim ve içerik açısından neden-sonuç ilişkisi, gerçeklik, kurgu gibi çeşitli yönleriyle anlamalarını ve değerlendirmelerini sağlar.
46	C. Türk Dili ve Edebiyatı Alan Eğitimi Bilgisi	C5. Öğrencilerin okuma becerilerini geliştirebilme	C5.5. Öğrencilerin okuduklarını biçim ve içerik açısından neden-sonuç ilişkisi, gerçeklik, kurgu gibi çeşitli yönleriyle anlamalarını ve değerlendirmelerini sağlar.
47	C. Türk Dili ve Edebiyatı Alan Eğitimi Bilgisi	C7. Öğrencilerin Yazma Becerilerini Geliştirebilme	C7.10. Öğrencilerin algılama, keşfetme, düşünme, yorumlama ve sentezleme süreçlerini kullanacakları, görsel ve işitsel materyallerle desteklenmiş yaratıcı yazma çalışmaları yapar
48	C. Türk Dili ve Edebiyatı Alan Eğitimi Bilgisi	C5. Öğrencilerin okuma becerilerini geliştirebilme	C5.5. Öğrencilerin okuduklarını biçim ve içerik açısından neden-sonuç ilişkisi, gerçeklik, kurgu gibi çeşitli yönleriyle anlamalarını ve değerlendirmelerini sağlar.

49	C. Türk Dili ve Edebiyatı Alan Eğitimi Bilgisi	C11. Öğretim sürecini izleyebilme ve değerlendirebilme	C11.8. Öğrencilerin dil gelişimlerini izlemek ve değerlendirmek amacıyla kullanacağı araç ve yöntemleri tekniğine uygun olarak hazırlar.
50	C. Türk Dili ve Edebiyatı Alan Eğitimi Bilgisi	C9. İletişim becerisini geliştirebilme	C9.8. Öğrencilerin duygu, düşünce, izlenim ve hayallerini estetik ve edebî nitelik taşıyacak biçimde ifade etmelerini sağlayan sınıf içi ve dışı uygulamalar yapar.

3. Üniversitelere Göre Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Alanı Aday Sayıları, Ham Puan ve KPSS121 Ortalamaları

2017 yılı KPSS’de Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği ÖABT’ye giren Marmara Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Dicle Üniversitesi ve Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği mezunu adayların ham puanlarına ve KPSSP121 ortalamalarına bakıldığında şöyle bir tabloyla karşılaşılmaktadır:

Tablo 7. Üniversitelerin Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Lisans Programlarından Mezun Olan Adayların Ham Puanları Ve KPSSP121 Ortalamaları

	Aday sayısı	ÖABT	Eğitim Bilimleri Testi	Genel Yetenek Testi	Genel kültür Testi	KPSS 121
Balıkesir Üniversitesi	602	20,91	37,85	22,11	29,76	67,78
Marmara Üniversitesi	471	24,15	41,75	25,09	34,27	72,01
Gazi Üniversitesi	1.089	20,21	37,78	22,88	30,87	67,60
Necmettin Erbakan Üniversitesi	185	24,38	41,09	24,34	32,96	71,64
Atatürk Üniversitesi	1.155	20,25	36,66	21,42	31,27	67,22
Dicle Üniversitesi	789	19,72	36,56	20,04	31,10	66,55
Van yüzüncü Yıl Üniversitesi	236	31,28	46,90	22,40	38,75	70,14
Dokuz Eylül Üniversitesi	423	31,90	46,70	25,52	36,05	70,77

2017 TDEÖABT sınav sonuçlarına bakıldığında Eğitim Fakültesi çıkışlı adayların puan ortalamalarının Fen Edebiyat Fakültesi çıkışlı adaylardan daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 8. Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Adaylarının Fakültelere Göre Dağılımı ve Puan Ortalamaları

Fakülte	Aday Sayısı /	ÖABT/	Eğitim Bilimleri/Genel Yetenek/ Genel	Kültür/KPSSP121	
Eğitim Fakültesi	1.538	22,53	41,80	23,65	33,49
Fen Edebiyat Fakültesi	5.854	18,22	33,70	19,91	27,96

Kaynak: ÖSYM, 2018:66.

Kaynakça

- Akdemir, A. S. (2013). Türkiye'de öğretmen yetiştirme programlarının tarihçesi ve sorunları. *Electronic Turkish Studies*, 8(12).
- Baskan, G. A. (2001). Öğretmenlik mesleği ve öğretmen yetiştirmede yeniden yapılanma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(20).
- Bilgin, N. (2000). İçerik analizi. İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Çetin, İ. (Ed.) (2019). Dil ve edebiyat öğretim yöntemleri. Ankara: Nobel.
- Deryakulu, D. (2011). KPSS Eğitim Bilimleri sorularının genel öğretmen yeterliklerinin öğretim teknolojisi alanı ile ilgili alt yeterlik ve performans göstergeleri açısından incelenmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 1(1), 1-23.
- Eskimen, A.D. (2018). Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği programı dersleri ile Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni özel alan yeterliklerinin değerlendirilmesi. *GEFAD / GUJGEF* 38(2): 803- 824.
- Karadoğan, A. (2014). Türk dili ve edebiyatı öğretmeni yetiştiren bölümlerin müfredatlarının Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni özel alan yeterliklerini karşılama düzeyi (Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Kavcar, C. (2002). Cumhuriyet döneminde dal öğretmeni yetiştirme. *Ankara University Journal Of Faculty Of Educational Sciences (JFES)*, 35(1), 1-14. DOI: 10.1501/Egifak_0000000058.
- Küçükahmet, L. (Ed.), Külahoğlu, Ş. Ö., Çalık, T., Ankaş, A., Korkmaz, A., Öksüzöğlü, A. F., Topses, G., Şirin, H. (2006): Eğitim Bilimine Giriş.. 6. Basım, İstanbul: Nobel Yay.
- MEB (2017). *Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri*. ÖYGGM, Ankara.
- ÖSYM (2018). 2017 ÖABT değerlendirme raporu.2017_OABT_DRapor26072018.pdf (osym.gov.tr) adresinden erişilmiştir.
- ÖSYM (2021). KPSS, TDEÖABT. turk-dili-ve-edebiyati-oabt-15082021.pdf (osym.gov.tr) adresinden erişilmiştir.
- Özkan, S.&Bağçeci, B. (2015). KPSS alan bilgisi testinin Türkçe öğretmenliği programı ve özel alan yeterlikleri kapsamında incelenmesi. *Turkish Studies*, 10/11, 1231-1250.
- Özoğlu, M. (2010). Türkiye'de öğretmen yetiştirme sisteminin sorunları, SETA| Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı. *The Problems of Teacher Education Systems in Turkey*, 24.
- Saraç, C. Y. (2002). *Türk dili ve edebiyatı/Türkçe öğretmeni adaylarının yeterlilikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları* (Doctoral dissertation, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Anabilim Dalı).

- Sezgin, F. & Duran, E., (2011). Kamu Personeli Seçme Sınavı'nın (KPSS) öğretmen adaylarının akademik ve sosyal yaşantılarına yansımaları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi [Turkish Journal of Social Research]* , vol.15, no.3, 9-22.
- Şişman, M. (2009). Öğretmen Yeterlilikleri: Modern Bir Söylem ve Retorik . *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* , 10 (3) , 63-82 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/inuefd/issue/8704/108689>
- Şişman, M. (2009). Öğretmen yeterliliklerini yeniden düşünmek. *Türk Yurdu Dergisi*, 29(61), 37-41.
- Yazar, İ., & Beyhan, E. (2020). Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Yeni Lisans Programında Eski Türk Edebiyatı Derslerinin Yeterlilik ve Sınırlılıkları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(3), 1558-1572.
- Yazçayır, N. & Yıldırım, N. (2021). Öğretmen yetiştirme lisans programları ve öğretmenlik meslek bilgisi alt boyutunun karşılaştırmalı analizi "Türkiye ve Singapur". *TEBD*, 19(1), 182-218. <https://doi.org/10.37217/tebd.733698>.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YÖK (2007). *Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri*.YÖK Yayını.
- YÖK, Türk Dili ve edebiyatı Öğretmenliği Lisans Programı, [Turk_Dili_ve_Edebiyatı_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf](https://www.yok.gov.tr/Turk_Dili_ve_Edebiyatı_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf) (yok.gov.tr) adresinden erişilmiştir.

EXTENDED ABSTRACT

A qualified education possible will be possible with the fact that teachers who are the most important part of education, are competent in their fields and have the equipment required by the profession. Teacher training has been at the forefront of the issues that governments have given importance since the early Republican Period. In terms of language and literature teaching, "Teaching the mother tongue Turkish and the works created with Turkish to the younger generations, transforming what is learned into behavior can be possible with a quality Turkish language and literature education" (Çetin, 2019). Due to this importance, Turkish Language and Literature courses in secondary education institutions have been given great importance since the beginning of the Republic and Turkish Language and Literature Teaching and Turkish Language and Literature undergraduate programs have continued their activities in universities in order to train Turkish Language and Literature teachers. Innovations in teacher training have been carried out over the years. For example, "Teaching Special Field Competencies" were adopted and put into effect in 2011 to be implemented and updated and developed in line with the feedback received. Turkish Language and Literature Teacher Special Field Competencies, four proficiency areas; consists of twenty-four sub-competences and one hundred and ninety-two performance indicators. Another development regarding teaching is, "As of 2013, the Teaching Content Knowledge Test has been applied to teacher candidates in accordance with the protocol signed between the Ministry of National Education, ÖSYM and the State Personnel Presidency. This exam consists of two parts, "Field Knowledge and Field Education Test" for each teaching field. Thus, pre-service teachers' knowledge of the field in which they have been educated for four years is also tested" (Özkan & Bağçeci, 2015: 1235).

Purpose and Importance of the Study

In the study, the coverage of undergraduate program courses and Turkish Language and Literature Teacher Special Field Competencies of the KPSS (Public Personnel Selection Exam) Turkish Language and Literature Teaching Special Field Knowledge Test (TLLTSFKT) conducted in 2017 was examined. Because the compatibility of the field questions asked to the students in the KPSS TLLTSFKT exam with the courses given in the undergraduate program and the Turkish Language and Literature Teacher Special Field Competencies is also important in terms of showing the validity of the undergraduate program courses and special field competencies for practice outside of the theoretical ground.

In the study, the coverage of undergraduate program courses and Turkish Language and Literature Teacher Special Field Competencies of the KPSS Turkish Language and Literature Teaching Special Field Knowledge Test conducted in 2017 was examined. Because the compatibility of the field questions asked to the students in the KPSS TLLTSFKT exam with the courses given in the undergraduate program and the Turkish Language and Literature Teacher Special Field Competencies is also important in terms of showing the validity of the undergraduate program courses and special field competencies for practice outside of the theoretical ground. In the literature, there is

a study (Özkan & Bağçeci, 2015) to examine the KPSS Content Knowledge Test within the scope of Turkish Language Teaching Program and Special Field Competencies. In the literature, studies on the examination of the Turkish / Turkish Language and Literature Teaching undergraduate program in terms of Turkish / Turkish Language and Literature Teacher Special Field Competencies are also included. However, no study was found in which KPSS TLLTSFKT questions were compared with the Turkish Language and Literature Teaching Program and Turkish Language and Literature Teacher's Special Field Competencies. Therefore, the study is important in terms of showing the compatibility of Turkish Language and Literature Teaching undergraduate programs and Turkish Language and Literature Teacher Special Field Competencies with the questions in KPSS TLLTSFKT.

Method

As description based on document review is used in the research, the study is a descriptive study carried out by utilizing qualitative data analysis techniques. Document analysis was carried out in the collection of data. The study document consists of Turkish Language and Literature teaching undergraduate program courses, course contents and the 2017 KPSS TLLTSFKT exam booklet. The reason why the study is based on the 2017 exam is that not all of the questions in the exam booklets of the following years were given in the OSYM exam archive. In the study, an expert's opinion was taken about whether the KPSS TLLTSFKT exam questions cover Turkish Language and Literature Teaching undergraduate program courses and Turkish Language and Literature Teacher Special Field Competencies, and necessary corrections were made in this direction.

Result and Suggestions

In the study, the coverage of undergraduate program courses and Turkish Language and Literature Teacher Special Field Competencies of the KPSS Turkish Language and Literature Teaching Special Field Knowledge Test conducted in 2017 was examined. When the results of 2017 TLLTSFKT which aims to measure the proficiency of Turkish Language and Literature teacher candidates examined, most of the questions were asked in the field of Turkish Language (13) in the exam, followed by the Knowledge of Turkish Language and Literature Field Education (10) questions. Nine questions from each of the other fields were included. No questions were found in the Western Literature, Ottoman Turkish and Turkish Dialects courses that the pre-service teachers took. Therefore, it should be stated that KPSS TDEÖABT questions do not cover some of the courses in the program. According to this, it can be suggested to diversify the content of the questions. This result of the study is similar to the results of Özkan and Bağçeci's (2015) study which is known as "Examination of KPSS Content Knowledge Test in the Scope of Turkish Language Teaching Program and Special Field Competencies". In the study carried out by Özkan and Bağçeci (2015), it was suggested that the KPSS Turkish Language Teaching Content Knowledge Test did not cover the entire Turkish Language Teaching Program and no questions were asked from some courses, the number of questions was insufficient to measure the content knowledge,

and the number of questions should be increased in order to increase the content validity of the exam.

It has been determined that within the scope of Turkish Language and Literature Special Provincial Qualifications, 10 questions are included in the scope of Field Education knowledge proficiency and 12 questions are included in the scope of language and expression proficiency and literature field knowledge (28 questions) is included the most. It has been observed that the Attitude and Values competency area which is one of the special field competencies, is not included in the KPSS TLLTSFKT questions. Although Turkish Language and Literature Teacher Special Field Competences cover other proficiency areas other than Attitude and Values proficiency, they do not cover all of the undergraduate programs.

Another finding obtained from the study is that the mean score of the candidates from the Faculty of Education is higher than the candidates from the Faculty of Science and Literature. This result can be accepted as an indication that faculties of education implement an education program that is more compatible with KPSS TLLTSFKT. It is thought that the fact that the candidates from the Faculty of Science and Letters are graduated from the Department of Contemporary Turkish Dialects and Literatures and Turkish Folklore apart from the Department of Turkish Language and Literature, that there are no educational sciences courses in the departments of the Faculty of Arts and Sciences and that these courses are completed with formation education are effective in the low success rate. The fact that the educational sciences point average of the graduates of the faculty of education is 41.80 and the average of the graduates of the faculty of science and literature is 33.70 (ÖSYM, 2018) confirms this thesis. Similarly a difference of 22.53 to 18.52 (ÖSYM, 2018) in TDEÖABT attracts attention. This result can be accepted as an indication that faculties of education apply an education program that more closely matches the KPSS Turkish Language and Literature Teaching Content Knowledge test.